

Владан Ракић
ВЕЧНО КОСОВО И ЗАИСКРЕЊА

На корици

Ђорђе Крсџић:

ОБРЕТЕНИЈЕ ГЛАВЕ СВЕТОГ КНЕЗА ЛАЗАРА

Sva prava/copyright by:

Vladan Rakić

vladanrakic1@gmail.com

www.vs-in-berlin.de (+mitglieder)

+38164 39 00 464

+38160 56 11 371

Владан Ракић

**ВЕЧНО КОСОВО
И ЗАИСКРЕЊА**

ПРОМЕТЕЈ

Вечно Косово и заискрења, 1. издање, (Вук Караџић, Параћин, 1990.)
(рецензенти: Матија Бећковић и Гојко Ђого)
- награда „Златно перо Београда“ на Међународној изложби
поезије 1990.

Вечно Косово и заискрења, 2. издање, (Књиготека, Београд, 2002.
(рецензент др Милутин Ђуричковић)

Вечно Косово и заискрења, 3. измењено и допуњено издање,
Мултинационални фонд културе, 2008.
(рецензије: Слободан Ракитић, Драгомир Брајковић ...)

Уместо предговора

Ова књига је настала након мог првог одласка на Косово и Метохију и познанства са песником Гојком Ђогом и академиком Матијом Бећковићем, с ким сам 1989. направио први интервју (за Радио Приштину, где сам послан из ТВ Београд на једногодишњу испомоћ). И управо то познанство са мојим тадашњим великим узорима, Гојком и Матијом, који су на најпозитивнији начин помогли да закорачим на пут песника, овом – тада (1989/90.) својом првом објављеном књигом, пресудно је утицало на мене као младог ствараоца, управо као и мој тадашњи први контакт са земљом славном - косовскометохијском. А управо приликом тог свог првог душевног контакта са светом и славном српском косовско-метохијском земљом, ка којој ме је „нешто замагнетисано вукло” осетио сам то „нешто” и зашто сам тада дошао у ту колевку и душиште и срциште српства – у своје корениште и Прапостање. Био је то заправо неки волшебни унутрашњи глас и зов, који сам и раније некако дубоко занутрено осећао, али га нисам сасвим јасно разумео. А био је то заправо зов мојих предака, који су пре неколико векова били принуђени да пред агаренском сабљом беже у централну Србију, населивши се у селу Плана код Параћина, које се помиње још у повељама кнеза Лазара (пре Боја на Косову). А ту беху породице Ракића, Гајића, Павловића, Нешића, Мркића ... које и дан-данас живе заједно као комшије и издаци нараштаја косовско-метохијских, српских... И као унутрашњих преживљавања и срчано-душне прераде те помешане историје и окосовљено просрбљене збиље, настало је и испешњено, стиховано „Вечно Косово и Заискрења” – са једином интенцијом и недвосмисленом поруком – да су Косово и Метохија вазда’ земља српска била и да ће вечно српска остати, ма колико била отимана, запоседана, паљена, на силу отимана, на силу насељавана, скрнављена и сечена, али крвљу српском свето-заливана, ма ко и ма колико дуго и ма којим – и најнељудским средствима та српска душа и тело најнељудскије и најкрвавије отимани, али ми ћемо Косово и Метохију ипак враћати и повратити! Тако ће бити док је задњег потомка српског или се ми Ср-

бима не би смели звати и то име народа славног предачки не би требало да носимо. Макар то коштало и моје и задње српске главе! То је порука јасна вечна моја, као што и Косово и Метохија вечно српски јесу!

А то све значи да на тој земљи и у овом времену лудом – за Србе на својој светој земљи мора бити места, као и за све друге народе и народности, које су се на тој земљи српској настанили и који са мојим, српским народом, у миру и пријатељству желе да живе и заједно живети могу - уз максимално поштовање њихове вере и њиховог националног бића – по највишим светским стандардима – значи – на тој косовско-метохијској земљици нашој и светој српској – за вјеки вјекова!

Стога је јасно да се Косово и Метохија не могу дати и да се том светом српском земљом и крвљу и гробовима предака српских НЕ СМЕ ТРГОВАТИ! Косово и Метохија се не смеју продавати! Ко то покуша - „не родила му ’шеница бјелица и све му опустело”, за то му се напокон судило!

Тако некако сам и схватио Гојково и Матијино залагање за „најскупљу српску реч” – И ЗА НАЈСВЕТИЈУ МОЈУ СРПСКУ РЕЧ, те стога Матији Бећковићу и Гојку Ђогу, који су својим именима стали иза те моје прве књиге – вечно хвала! Такође хвала свим драгим и уваженим књижевницима и књижевним критичарима, који су писали о књизи „Вечно Косово и заискрења” или о њој на промоцијама говорили, као и драмским уметницима, који су стихове казивали (Јелена Жигон, Ивана Жигон, Петар Краљ, Јасмина Стоиљковић, Весна Чипчић, Бранислав Лечић...)...

Уз неизбежан предлог - да се у Устав Србије макар у преамбули унесе **ДА ЈЕ КОСОВО И МЕТОХИЈА - СВЕТА СРПСКА ЗЕМЉА!** Да се тако с колена на колена преноси млађим генерацијама да та СВЕТОСТ НЕМА ЦЕНУ! Да се тако лакше и дубље продре до свих душа и умова... Па нек’ насилници отимају завечено немерљиво вредну Светост!

Аутор

ВЕЧНО КОСОВО

ПРИЧЕ КОСОВСКИХ ФРЕСКИ

Пајријарху српском Госјодину Павлу

Прадедовске речи добише чарнојевске облике бола и надања
док вековна огњишта проговорише у паракиновом срцу
Србије давнашњих страдања
Јасније приче се претопише у силне ланце
- како моји преци нису волели катанце
мада су их са Косова гањали силни лелеци
и несмркнута буђења ...
И од тих напојних луђења деле ме три века
као нека забистрена река која испира времена далека
и случени муљ суши и талози по мојој давноразвенчаној души
Те набојене приче покренуше васионске обронке лавине и лаве
сред киданог сна натегнутих прсију и распамећене главе...

Знадох намах куда се мора поћи
и шта ме замагнетисано вуче доле
где се југови епопејски воле
док развучени отисци гранитног српства
Лазаревим великомучеништвом раздане утробе боле...
И видех заграчаниченог цара узвишеног кова
како забељеним костима небоцрвењеним покровом спава
у ненарушено узлетелој самоћи
и како божурноседа глава нацијом завештаног олтара
у кубету протемељене цркве уплењеним душама гори
и као да збори небеском своду што лије
из очију завечених лица
на којима клија отрезна невидица
- трајног неподавања клица
попут вриска васионског писка из неусахле косовске сузе...

Обузе ме од сјаја злаћане царске круне блиставије
и од замождених буна силније осећање среће
- што пребогато исликаним летима сунчана прадедовска реч креће
- искомском вером прожељним венама
у више несмирено прокрвљеним пенама...

И док мој деда Живко животе у причи
већ осамдесет година смерно носа
и ближњима га као свету водицу неповратно даје
заносима задушене Милутинове задужбине
у мом поносу титрају свете фреске беласасте браде
у чије боје само једно зажарено Косово стаје
и вечношћу успомене реске којом се поколења каде
до неумитне Србије траје...

О свете фреске грачаничког непојаног свода
имате за вечно опстојање неископано лице целог народа
и прожарене боје које васељеном продушеном
најпоносније стоје...

... Фрескама тим заувек ухваћеним плоде се временом
мисли и усне моје и нараштаје роје!

Грачаница, 28. јун 1989.

*- На 600. годишњицу од Косовској боја
када сам први пут иштервуисао иаиријарха Павла
и пољубио мошии пресветиој кнеза Лазара*

РУКА КОЈА СВѐТИ

Ради Комазец

Одкуда Ти у Грачаници
руку пољубих пресветли кнеже
руку која од трена смрти Вечно Царство зрачи
схватих како се живот за Свѐтост веже
и како је човек и од смрти јачи

Како се узвисно умире
и како се глава к'о живот усправно носи
како дело треном смрти не увире
како свети циљ и смрти пркоси

Отсечена глава само је златни степеник ка небу
а отаџбина нема цену – она споменике рађа
мермерисање смрти твори племениту потребу
смрт лазаревска је од табанања по земљи слађа

Од кад Ти пољубих ту пресветлу руку
угледах главу која силину зрачи вечно
и ореол узвишене среће у злаћаном луку
обележи ми живот и уздиже умирање неотечно

Јер живот је пресвѐти забожени царе
само трен и самртни чин предавања узвишеном циљу
Твоје жеље путоказе у прозначју жаре
а Умирање Твоје поплочава моју збиљу

Од тог пољупца Твоје свѐте руке
освештана поста и смрт лака мала моја
Грачаница и Косово Свѐто остаменише славолуке
а Свѐта Земља и Свѐти цар – моја права доја

Смрт је та од Газиместана браник славе наше
она је моћни зид за сваког каурина и агарена
јер сваки Србин главом Царском к'о заставом маше
Свѣта Слобода је Царем Лазом завечено означена

Царском је крвљу косована Метохија занавек освештана
Свѣтост те српске земље по срцима ко сунце сија
рађање смрћу је прича Царска поколењу завештана
– царска земља је занавечно заманастирена Србија

Том светом Царском Главом се сви злотвори туку
њоме се земља и пород дижу у светачком луку
– а све то овековљено проструја кроз мене и зене
кад онда пољубих Ти овечену Царску Руку

– Лазаревску Царску руку која зевечено светли
и време и цео пород и земљу српску свѣти...
Осетио сам да је из мене пролављено потекло
цело моје заграчаничено косовано српско Порекло!

27. јул 2023.

*28. јуна 1989. на 600. годишњицу од Боја на Косову
пољубио сам руку свѣтој кнеза Лазара у Грачаници
и инђеревјусао Пајријарха Павла.*

ВЕЧНО КОСОВО

Први пут

упловом у пределе снене
а блиске к'о сузе мученички склиске
које таласе мију и вапе за оком
да погледом виде опточено дете
божурним мајчиним соком...

Први пут

запљусну ме прошлост у трену
и моје пеленство из мирисне шуме и топле сени
сред безбрижности сна
зацвиле болно и мучно ме прену...
Вриском са дна
проломи се рана грдна
рана снежна тако силна болна а нежна
к'о рајска грана
која цвета и листа
сред храма прохујалих узглавља биста
протеклом сузом која каменом низ лице
расејаном прашином запуштеним коритом у будућност иска
и наквашеном тмином ерупцију векова стиска.

Први пут

у титрају разиграних предела
тешким срцем земље
која постојано цивилизацијом корача
задрхтах од недела
обливен сумњом што јача
стешњен у грчу пред суровошћу
прокрвног стања историјиних кољача
ал' постојан у вери погледа ми јасног
који опија хоризонте којима сече
и вољом може те рајске пејзаже
мишљу о ноћи и дану
да прошлост у вени
са зенитом у копрени
свемиром веже...

И чврст к'о тло ово а изнад васионе
што болове успоменом блиском бестежинске тоне
сплеће у сазвеђеже ново
из пепела никло
никловано златом у тврдоћи речи
која светом од срамоте вречи
и боловима зрачи -
- постојање од слободе значи...
и после пепела
из божура крви у сунчевој ружи
увек и поново
простором кружи
к'о вечити пуцањ у белину сутра
ил' к'о картеч у збратимљена јутра...
реч се то зачу једна тако реска а чедна
реч која струји од јуче до сутра
и покрива родове старина и поколење ново
као прошлост - проломи се поново:

КОСОВО!

И читав народ на пуцање свик'о
громом слободе и светог мира
из борбе без спокоја поник'о
тежњом ка јединству вечном
да се простором пружа
читав народ корацима пужа
и стрелином упорне мисли
читав један пород
који врагови су стисли
диже се из праха и проструја венем
први пут Газиместаном
и док газих целом косовскометохијском
давно ми назначеном ораницом-гробницом
рањено-црвеном
узбурка се и запени
тако мозгу близу
а дубоко у мени...

устрајно у ходу постојано у сени
да слободе плени и семени
бескрајем спојених светова
увек и поново
- неуснули дух српства и Косова!

И
иако давно у утроби се роди
тек у мени сада
облик и контуре доби...
Слободиним именом
изниклим из браде предака га крстих
и урликом мозга низ пределе снене
палим дедовима племењене
први пут га пустих!
Нек' се небом вије
нека светом броди
и у сновиђењу нек' се сутрашњицом чује
свето српство ово
крвљу моје вене
нек' предаке и будућност греје
опијено појем бесконачне славе
КОСОВО ВЕЧНО
макар коштало моје
ил' задње српске главе!

Па нек' Косовиштем браћа нам клијају
ромором јунака - извориштем у споменој гори
где први пут у утроби земље и живог тела
бисер са икона светих трајно зајубори...
У мени фреска мог деде пространством речи Косово
први пут над исконом таласасте равнице
кроз Вечност на очи душе прозбори
и слободом вере небесима славе
заставу српства силином завијори
- да се вије сија и гори док трају сви простори!

Приштина, 27. јуни 1989.

ЗЛАТНА НЕБЕСНИЦА

Јелени и Ивани Жиџон

Грачаница је Печат Предака
на светом Косовском Завету
херувимска песма
на анђеоском зраку
озидана мисао
по Христовом Савету
озарење вере
као браник мраку

Грачаница је
Небеска дама Светлом пресвучена
узвишени ход
у фреске разливен
Земна краљица
песмом анђела озвучена
портал зоре
христослављем покривен

Грачаница је
престо Правине и Првине Мисли
сабирје крсно целога народа
који црнокрвници су стисли
то је путоказ и колевка Порода
Тканица Светла целога рода
Свиленица и Златје Божено
Узглавље Чојства
плаветнилом душе засвођено

Грачаница је
Божја Миљеница
Златовез и мисли рез
то је Правде Источница
Звезданица и Узданица
Божјег је дела
на небу и срцу Зданица
цео свет у једној фресци
и неизвађене Очи Космоса
– договоздизна Грачаница
Небоносна Трајница

Грачаница
Српства Бесконачница
цела се душом носа
Грачаница
је Бескрајница
најсветлији ослик божји
и одредница срскога трајања и поноса
образица православног лица
најсјајнија је – Светла Небесница

За Њу се и царска глава даје
кроз Њу вена о васионо траје
кроз ту озидану мисао по Христовом Савету
Грачаница је
Печат Предака на свѣтом Косовском Завету!

14. јули 2012.

ВАСИОНЕ ОЧИ

Јелени Жиџон

Ножевима боду
васионе фреске сиње
а из зидова манастирских
до дуге расту беле дуктиње

И боду срце и душу секу
скрнавe и простор и време
резом шестаре по памтивеку
пробадају свечево теме
па цео народ - у тешком лелеку

Само једној фресци
копају небески глед
док под скутом фреске те
целог је рода след

Крвници копају свете васионе очи
а из скрнављења ђавољег тог
поглед ко мисао целог народа сочи

И док су пробадали
то дивно фрескино лице
запалили целога рода Пркоснице

Па сад ко небеска луча
сијају горе вађене зенице
– Светачко Светло и по колевишту српском
разбожурно лије немилице